

JEZIK

Je sredstvo s katerim tvorimo besedila ter sprejemamo in razumemo besedila drugih. Za človeka je temeljno sredstvo sporazumevanja. Človeški jezik je večinoma besedni jezik, katerega dopolnjujejo prvine nebesednega jezika (glasnost, mimika, drža telesa,...). Sporazumevamo se lahko tudi drugače. (črna zastava ko kdo umre,...).

BESEDNI JEZIK

Je temeljno sredstvo sporazumevanja. Enota besednega jezika je beseda. Pri pisanju in govorjenju upoštevamo pravila za skladanje besed v višje enote in pravila za slušno oz. vidno oblikovanje besed in višjih enot.

BESEDE

So dogovorjena znamenja iz glasov ali črk, s katerimi kaj poimenujemo. Vsaka beseda zato nekaj pomeni (ima lahko več pomenov). Besede imajo tudi določeno slogovno vrednost. Tiste ki jih lahko uporabljamo v vseh okoliščinah so slogovno nezaznamovane, tiste ki pa uporabljamo le v določenih okoliščinah pa so slogovno zaznamovane (starost, čustveno razmerje, pokrajinski izvor,...). Vsaka beseda nosi podatke o sebi oz. o svoji obliki. Besede danega jezika so zbrane in opisane v slovarjih.

SLOVARJI

Poznamo enojezične ali večjezične. V enojezičnih slovarjih so besede opisane. V večjezičnih slovarjih pa so besede danega jezika zamenjane s tujejezičnimi ustreznici.

SLOVNIČNA PRAVILA urejajo skladanje besed v višje enote. (besedne zveze, povedi, besedila).

PRAVOREČNA PRAVILA nas učijo knjižnega izgovarjanja besed in višjih enot. (izgovarjanje glasov, naglaševanje besed, hitrost, glasnost, višina govorjenja).

PRAVOPISNA PRAVILA nas učijo pravilnega pisanja besed in višjih enot. (zapisovanje glasov s črkami, raba vejice, raba velikih in malih črk, pisanje besed skupaj, narazen ali z vezajem, pisanje prevzetih besed).

MATERNI JEZIK se naučimo kot prvega in v njem najlažje razmišljamo, čustvujemo,...

DRUGI JEZIK AL JEZIK OKOLJA je za predstavnike narodnih manjšin.

TUJ JEZIK se naučijo v šoli, univerzah ali v njihovi državi.

DRŽAVNI JEZIK

Slovenščina je državni jezik republike Slovenije , to pomeni da predstavlja slovenijo kot samostojno državo. Pri ustnem in pisnem sporazumevanju jo uporabljajo državni organi.

URADNI JEZIK

to pomeni, da uradovanje poteka v slovenščini. V njej morajo biti vsi javni napisi.

KNJIŽNI JEZIK

Je skupen za vse Slovence . naučili smo se ga ob gledanju televizije, poslušanju pravljič in branju knjig, predvsem pa v šoli. Delimo ga na zborni in knjižni pogovorni jezik.

ZBORNI JEZIK

Je strožja različica knjižnega jezika. Govorimo ga takrat kadar nastopamo v javnosti pred večjo skupino ljudi.

KNJIŽNI POGOVORNI JEZIK

je sproščena različica knjižnega jezika. Od zbornega jezika se loči po izgovarjanju besed.

NEKNJIŽNE SOCIALNE ZVRSTI

Načeloma nikoli ne pišemo razen, sms sporočil in spletne klepetalnice. Govorimo pa jih v pogovorih. So prostorsko ali interesno omejene zato jih delimo na prostorske in interesne zvrsti.

PROSTORSKE ZVRTI

so tiste katere ne govorimo na celotnem ozemlju ampak samo v določenih predelih. Ločimo na narečja in pokrajinske pogovorne jezike.

NAREČJA

v Sloveniji jih je ok. 50, zato je slovenščina eden od narečno najbolj členjenih slovanskih jezikov. Na nastanek narečij je vplivalo več dejavnikov: poselitev slo. Ozemlja z severa in z vzhoda, zemljepisne razmere, prometne poti, politična

razdelitev, sosednje države- njihovi jeziki. Narečja se med seboj ločijo v nekaterih glasovih.

delimo na rečja v 7 narečnih skupin:

- Koroško
- Štajersko
- Panonsko
- Primorsko
- rovtarsko
- gorenjsko
- dolensko

POKRAJINSKI POGOVORNI JEZIK govorimo jih v večjih prostorskih enotah Slovenije. INTERESNE ZVRSTI govorijo ljudje v skupinah.

SLENG

jezik iste generacije. Znan je najstniški sleng. Nastal je iz neslovenskih besed predvsem iz angleščine. Sleng se močno spreminja in namesto domačih besed uporablja prevzete.

ŽARGON

je jezik istega poklica ali konjička. Poznamo žargon avtomehanikov, vojakov, natakarev, ribičev,... izrazi so neuradni.

ARGO

je jezik skrivnih družb. Namenjen je le članom skupin.